De Canadese lynx

Lynxen zijn middelgrote katachtigen met opvallende oorpluimen. Daarnaast vallen zijn lange bakkebaarden op. Hiermee lijkt een lynx soms net op een oude wijze man.

Er zijn vier soorten en allemaal leven ze op het Noordelijk Halfrond (Noord-Amerika, Europa en Azië). De Iberische lynx is één van de meest bedreigde kattensoorten ter wereld. Wereldwijd zijn er nog maar zo'n 200 Iberische lynxen.

De naam Lynx komt van Lynceus, een held uit het oude Griekenland, die hele goede ogen had. De Lynx kan inderdaad overdag en in het donker heel goed zien.

Copyright © 29 juli 2018 SPOTS

Inhoudsopgave spreekbeurtmateriaal

Basisinformatie over de Lynx 3

Waarom is het belangrijk een spreekbeurt over de lynx te houden? 3

Vier soorten lynxen 3

Hoe ziet de lynx eruit? 4

Waar leeft de lynx? 5

Hoe leeft de lynx? 6

Hoe gaat het met de lynx? 8

Waarom is het erg als de lynx uitsterft? 9

Wat kun jij doen om de lynx te helpen? 10

Wat doet Stichting SPOTS 11

Leuke weetjes op een rij 12

Alle links 13

Bronvermelding 14

Copyright © 29 juli 2018 SPOTS

Basisinformatie over de Lynx

Klasse:	Mammalia (zoogdieren)
Orde:	Carnivora (vleeseters
Familie:	Felidae (katachtigen)
Stam:	Chordata (gewervelden)
Soort:	Lynx
Lichaamslengte:	60 – 130 cm (mannetjes zijn groter dan vrouwtjes)
Schouderhoogte:	50-70 cm
Staartlengte:	5-30 cm
Gewicht:	5-25 kg
Leeftijd:	in het wild ca. 14 jaar, in gevangenschap ca. 20-25 jaar

Waarom is het belangrijk een spreekbeurt over de lynx te houden?

Omdat er steeds minder lynxen op de wereld zijn. De Canadese lynx leeftin gebieden waar autowegen dwars doorheen lopen, wat dus een gevaar vormt . Het is heel belangrijk dat er mensen zijn die de lynxen en andere dieren willen beschermen. Daarom moeten mensen weten dat de lynx een supermooi en bijzonder dier is. Als jij dat tegen je klasgenoten vertelt, worden zij misschien wel net zo enthousiast als jij!

Verderop kun je lezen wat je nog meer kan doen om de lynx te helpen.

Vier soorten lynxen

Er zijn vier soorten lynxen. Ze lijken veel op elkaar en zijn niet altijd makkelijk uit elkaar te houden.

- Europese Lynx – de grootste en bekendste lynx
- Canadese Lynx – meestal iets kleiner dan de Europese
- Iberische of Spaanse Lynx – een slanke lynx met duidelijk vlekkenpatroon
- Rode Lynx – de kleinste lynx, soms met minder duidelijke oorpluimen. Deze lynx wordt ook wel 'Bobcat' genoemd. De Engelse naam "bobcat" verwijst naar zijn korte staartje (bob betekent onder andere gecoupeerde staart, alhoewel de staart niet gecoupeerd is, maar van nature kort).

Copyright © 29 juli 2018 SPOTS

Hieronder zie je foto's van de vier verschillende soorten lynxen. Zie jij de verschillen?

Europese lynx

Canadeze lynx

Iberische lynx

Rode lynx (Bobcat)

In bijna alle dierentuinen in Nederland kun je de Europese Lynx bekijken. In Burger's Zoo in Arnhem is ook de Rode Lynx te zien.

Hoe zien lynxen er uit?

Staart
Lynxen hebben een korte staart, die eindigt in een zwarte punt. Alleen bij de rode lynx is het laatste stukje staart wit.

Lichaam
De lynx heeft lange poten en een sterk, gespierd lichaam. Daardoor kan hij verre en krachtige sprongen maken.

Oorpluimen
Wat het meeste opvalt aan de lynx zijn de oorpluimen. Ze werken als een soort antennes, die geluid opvangen. Door de oorpluimen kan de lynx hele zachte geluiden toch horen.

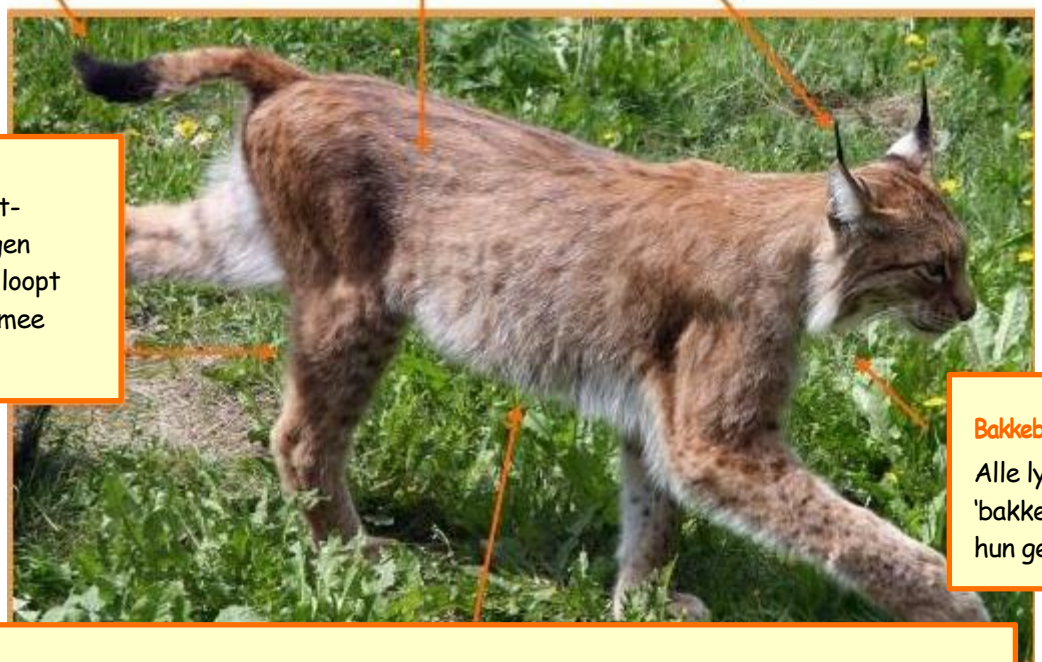

Sneeuwschoenen
Grote, brede, en dicht-behaarde voeten zorgen voor warmte. De lynx loopt er zonder problemen mee door diepe sneeuw.

Bakkebaarden
Alle lynxen hebben 'bakkebaarden' langs hun gezicht lopen.

Vacht
De dikke vacht bestaat uit lange haren. De vacht kan verschillende kleuren hebben: roodbruin, bruin, geel of grijs. Sommige lynxen hebben duidelijke vlekken op hun vacht. Anderen hebben helemaal geen vlekken. In de winter heeft de vacht een andere kleur, vaak wat grijzer, dan in de zomer.

Copyright © 29 juli 2018 SPOTS

Net de poes van de buren?
Bij de rode lynx zijn soms de oorpluimen zo kort dat je ze bijna niet ziet. De rode lynx is ook de kleinste van de vier. Zulke rode lynxen, zoals deze op de foto, lijken soms zelfs een beetje op een grote huiskat.

Waar leeft de lynx ?

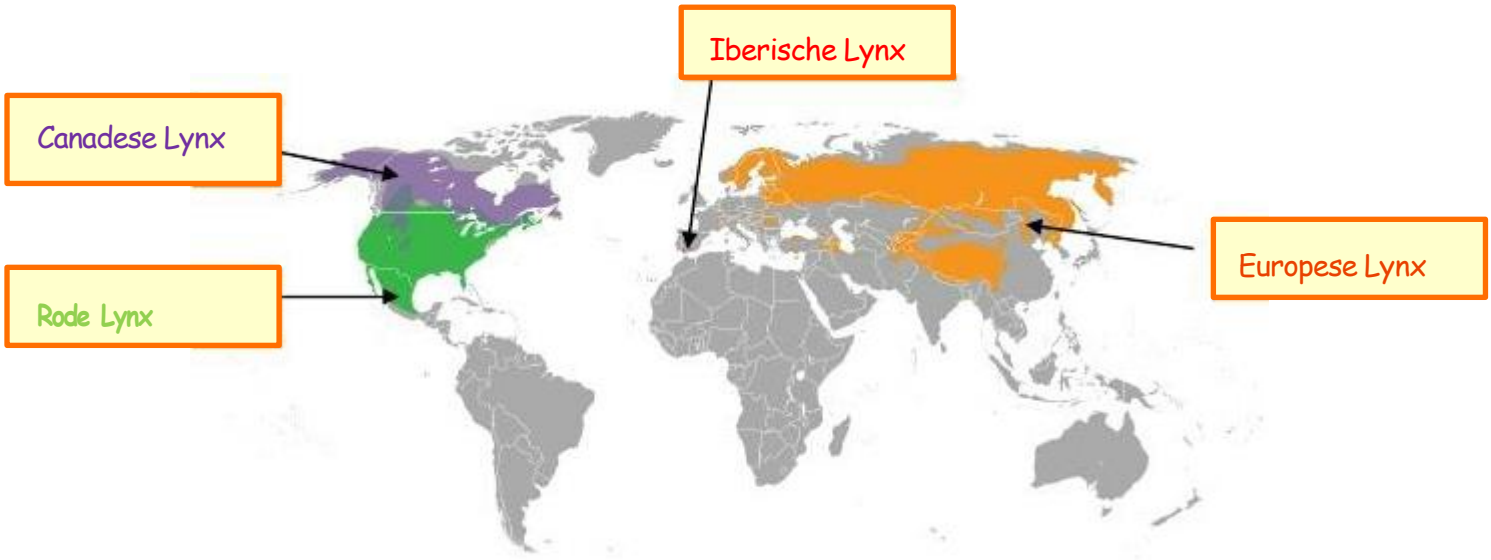

De verschillende soorten lynxen leven allemaal in een ander gebied op de wereld, zie de kaart hierboven. Alleen rond de grens van Canada en de Verenigde Staten komen Rode en Canadese Lynxen tegelijk voor. Lynxen kunnen in veel soorten gebieden overleven. Ze hebben wel beschutting nodig, om hun prooi te kunnen **besluipen** of uit een **hinderlaag** te verrassen.

Europese Lynx: leeft vooral in de bossen van Europa en Azië. Wordt ook wel gezien op licht begroeide berghellingen. Hij houdt niet van open terrein. Dicht bij ons in de buurt, in Duitsland leven lynxen en ook in België worden ze gezien.

Canadese Lynx: komt het meeste voor in dichte bossen van Canada en het noorden van de Verenigde Staten. Hij leeft ook in rotsachtige streken en wat meer open bosgebieden. Deze lynx eet vooral Amerikaanse hazen en komt eigenlijk overal voor, waar er genoeg van deze hazen zijn.

Copyright © 29 juli 2018 SPOTS

Iberische Lynx: leeft in droge gebieden met struiken en bosjes in de Zuid-Spaanse regio Andalusië. Om precies te zijn: de Iberische Lynx komt alleen nog maar voor in de gebieden Doñana en Andujár-Cardeña. Dit is één van de meest bedreigde kattensoorten ter wereld.

Rode Lynx (Bobcat): deze lynx komt voor in heel de Verenigde Staten en ook in Canada en Mexico. Hij kan zich goed aanpassen aan allerlei gebieden. Zoals bossen, maar ook tropische en moerasgebieden, woestijnen en bergen.

Hoe leeft de lynx ?

Lynxen leven, zoals de meeste wilde kattensoorten, alleen. Dat wordt ook wel **solitair** genoemd.

Elke lynx heeft zijn eigen **territorium**, zo wordt het gebied waarin ze leven genoemd. Hoe groot het gebied is dat een lynx nodig heeft, hangt af van hoeveel prooidieren er zijn. De Canadese lynx heeft een territorium tussen de 25km2 en 50km2. Dat is tot wel 5.000 voetbalvelden groot!

De **territoria** van mannetjes en vrouwtjeslynxen overlappen elkaar. Mannetjes accepteren geen andere mannetjes in hun territorium en vrouwtjes geen andere vrouwtjes. Als er wel andere dieren binnen hun territorium komen, zullen ze met elkaar vechten. Om aan te geven waar de lynx zijn of haar territorium heeft, worden er **geursporen** uitgezet. Dit doen ze met urine en ontlasting. Zo weten andere lynxen dat hier al een lynx woont. Vrouwtjes zoeken een goede plek om jongen groot te brengen. Mannetjes willen juist een gebied waar ze de kans hebben veel vrouwtjes tegen te komen.

WWW Via deze link vindt je een filmpje waarbij twee lynxen met elkaar vechten, http://www.arkive.org/bobcat/lynx-rufus/video-12.html

Wist je dat...

...een lynx wel drie meter hoog kan springen! Lynxen zijn echte atleten. Ze kunnen ook uitstekend zwemmen en klimmen.

Copyright © 29 juli 2018 SPOTS

Voortplanting

Mannetjes en vrouwtjes lynxen komen bij elkaar om te paren. Meestal is dit in december t/m april. Na ongeveer 2 maanden worden er meestal 3 jongen geboren. In hele goede jaren kan de Canadese Lynx wel 8 jongen tegelijk krijgen. Als de jongen ongeveer 1 jaar zijn, gaan ze weg bij hun moeder en beginnen ze aan hun eigen leven.

Wat eet een lynx

De lynx is een carnivoor. Dit betekent dat hij alleen vlees eet. Lynxen jagen meestal vroeg in de ochtend of in avond/nacht. De dieren waar de lynx op jaagt, worden prooien genoemd.

Bijzonder aan de Canadese lynx is dat hij één van de weinige katachtigen is die bijna altijd hetzelfde eet. Dit maakt hem kwetsbaar. Zijn dieet bestaat namelijk voor 90% uit Amerikaanse hazen. Als deze verdwijnen, dan heeft de lynx geen eten meer.

Als ze hun favoriete voedsel niet kunnen vinden, eten lynxen ook wel vogels, knaagdieren en reptielen. Af en toe valt de lynx ook vee aan. In dit filmpje zie je hoe een Iberische lynx een patrijs vangt met een spectaculaire sprong!

WWW http://www.arkive.org/iberian-lynx/lynx-pardinus/video-08b.html

Copyright © 29 juli 2018 SPOTS

Hoe gaat het met de lynx?

Er bestaat een lijst waarop staat hoe het met alle dier- en plantensoorten van de wereld gaat. Dit is de **Rode Lijst**.
Dat wordt bepaald door een organisatie die het **IUCN** heet. IUCN staat voor de **International Union for Conservation of Nature**.
In het Nederlands betekent dit: de internationale unie voor de bescherming van de natuur.

THE IUCN RED LIST OF THREATENED SPECIES

De lynx is ook op deze lijst vermeld. De Europese, Canadese en Rode lynx zijn officieel '**niet bedreigd**'. Ze zijn nu **stabiel**, dat betekent dat het aantal lynxen niet meer hard afneemt. Dat komt omdat de natuurorganisaties samen met de regeringen van landen de lynx steeds beter proberen te beschermen.

De Iberische lynx: één van de meest bedreigde katten ter wereld!

Helaas gaat het met de Iberische lynx (zie afbeelding rechts) helemaal niet goed. Er zijn nog **minder dan 200** Iberische lynxen. Daarom staan zij op de rode lijst vermeldt als "**endangered**" (bedreigd). Deze kat is één van de meest bedreigde katten ter wereld. Het gaat zo slecht met de Iberische lynx dat het zomaar kan zijn dat hij over enkele jaren helemaal is uitgestorven. Daarom worden er nu zelfs **fokprogramma's** gestart om in de dierentuin Iberische lynxen te fokken en in het wild uit te zetten. Maar dit gaat heel moeizaam. Het wordt spannend voor de Iberische lynx...

De reden waarom het zo slecht gaat met deze kat is dat hij heel erg gespecialiseerd is. Hij eet eigenlijk maar één soort prooi, konijn. En in zijn leefgebied leven bijna geen konijnen meer. Hierdoor heeft de lynx te weinig te eten. Ook wordt hun leefgebied steeds kleiner, doordat mensen er gebouwen en boerderijen neerzetten of omdat er wegen worden aangelegd in het gebied waarin hij leeft. Hierdoor worden regelmatig dieren overreden.

Vroeger kwamen er dus veel meer lynxen voor dan nu. Dat komt door een aantal redenen:

- **Verlies van leefgebied** – doordat de mens steeds meer ruimte inneemt en bomen kapt, blijven er minder gebieden voor de lynx over. Zoals je eerder al kon lezen, hebben lynxen grote gebieden nodig om te kunnen leven.

Copyright © 29 juli 2018 SPOTS

Afname van leefgebied leidt er toe dat er:

- te weinig prooidieren zijn voor de lynx
  Er is dus niet genoeg voedsel voor de lynx waardoor hij sterft. Ook komt het voor dat, doordat er te weinig voedsel is, lynxen gaan jagen op boerderijdieren. Daar zijn mensen niet blij mee en zij doden daarom regelmatig lynxen.
- De lynx moet gaan zoeken naar eten en wordt daardoor aangereden door auto's
  Zeker omdat de gebieden waar de lynx leeft steeds kleiner worden en hij dus moeite moet doen om eten te vinden, moet hij vaak uitwijken naar andere gebieden. Hiervoor moet hij wegen oversteken en dat leidt soms tot aanrijdingen door auto's.

Andere bedreigingen voor de lynx zijn:

- Illegale jacht – omdat hij zo'n mooie vacht heeft, zijn er nog steeds mensen die de lynx doodmaken om van zijn vacht bijvoorbeeld een jas te maken
- Concurrentie van coyotes voor de Canadeze en Rode lynx – coyotes (een hondachtig roofdier) stelen prooien van lynxen of doden zelf zoveel prooien dat er voor de lynx minder overblijft

Wist je dat...

... er een lijst bestaat waarop staat hoe het met alle diersoorten van de wereld gaat.
Dit is de Rode Lijst. Die lijst is gemaakt door een organisatie die het IUCN heet. In het Nederlands betekent dit: de internationale unie voor de bescherming van de natuur.

Waarom is het erg als de lynx uitsterft?

Dat is een goede, en heel belangrijke vraag. Je hebt vast al op school geleerd over hoe dieren in de natuur met elkaar samenleven. Dieren en planten vormen "voedselketens". Dit betekent dat dieren elkaar nodig hebben om te overleven. Roofdieren zoals de lynx, eten prooidieren. Zo blijft er een balans bestaan in de natuur. Als roofdieren uitsterven, komen er teveel prooidieren en die brengen schade aan in de natuur. Bijvoorbeeld omdat zij al het gras opeten wat leidt tot overbegrazing. Vergelijk de natuur maar met een auto. Als je daar één onderdeel uithaalt, dan rijdt de hele auto niet meer goed.

En het is natuurlijk ook gewoon verdrietig als zo'n mooi dier er straks niet meer is.

Copyright © 29 juli 2018 SPOTS

Wat kun jij doen om de lynx te helpen?

Er zijn verschillende dingen die je kunt doen om de lynx te helpen. Deze katten zijn te bijzonder en te belangrijk om ze zomaar te laten uitsterven. Maar misschien denk je 'wat kan ik nu doen'?

Manier 1:
Het is leuk en heel belangrijk als jij een spreekbeurt over de lynx geeft. Dan kun je jouw klasgenoten meer vertellen over deze mooie grote kat. En waarom het niet zo goed gaat met de lynx.

Manier 2:
Je kunt met je school of klas een actie voor de lynx bedenken.

Tips!

- Begin je je spreekbeurt met een Lynx-quiz.
- Laat mooie plaatjes en foto's van lynxen zien.
- Laat filmpjes van lynxen zien, kijk maar eens bij de links of op YouTube.
- Deel aan het einde van je spreekbeurt informatie voor ouders uit aan je klasgenoten.

Neem de Flyer mee over Stichting SPOTS die ook bij de download zit.

Je kunt bijvoorbeeld een sponsorloop, loterij of rommelmarkt organiseren. Of misschien heb je zelf nog een veel beter idee. Met het geld dat je daarmee verdient, kunnen jullie als klas of school een project voor het behoud van lynx steunen. Het geld kan je naar Stichting SPOTS overmaken en dan kun je erbij zeggen voor welk dier het geld bedoeld is. Zij zorgen er dan voor dat het geld bij een project komt dat zich inzet voor die katachtige.

WWW Op deze site vind je meer informatie:
http://www.stichtingspots.nl/

Wist je dat...

...het goed is als volwassenen wijn drinken uit een fles met een kurk? De Iberische Lynx leeft in gebieden waar kurkeiken staan. Daarvan worden kurken voor wijnflessen gemaakt. Maar tegenwoordig heeft wijn steeds vaker een schroefdop. Daardoor zijn er minder kurkeiken nodig en worden ze omgekapt en worden er boerderijen gebouwd. Dat is slecht voor de lynx. Vertel dus maar tegen je ouders dat wijn met een kurk beter is dan met een schroefdop!

Copyright © 29 juli 2018 SPOTS

Wat doet Stichting SPOTS?

Er zijn in Nederland veel organisaties die zich voor allerlei dieren inzetten. Maar er was in Nederland nog geen organisatie die zich inzet voor de katachtigen die met uitsterven worden bedreigd. Daarom is in 2004 Stichting SPOTS opgericht. SPOTS staat voor **S**ave and **P**rotect **O**ur **T**reasure**S** (bewaar en bescherm onze schatten). SPOTS betekent ook 'vlekken' (die veel katachtigen hebben) en SPOTS verwijst naar 'in de spotlights zetten'. Daarmee bedoelen we dat we zoveel mogelijk aandacht proberen te vragen voor alle wilde katten op de wereld. Daarnaast staat SPOTS voor 'plekken'. Stichting SPOTS vraagt aandacht voor plekken op de wereld waar iets gedaan wordt voor natuurbescherming.

Hoe werkt Stichting SPOTS?

- SPOTS probeert in Nederland op allerlei manieren aandacht te vragen voor de katachtigen. Ze is bijvoorbeeld regelmatig aanwezig in dierenparken, op scholen en op evenementen. Hier vertellen de vrijwilligers van SPOTS over de katachtigen en dat heel veel van deze dieren met uitsterven worden bedreigd. Dit geldt ook voor de Iberische Lynx.
- Maar SPOTS ontwikkelt ook spreekbeurtmateriaal voor kinderen zoals jij over de katachtigen. Op onze website kan iedereen van alles lezen over alle wilde katten die in de wereld leven.
- Daarnaast probeert SPOTS geld in te zamelen voor projecten die zij ondersteunt.

WWW Op deze site vind je meer informatie: http://www.stichtingspots.nl/

Copyright © 29 juli 2018 SPOTS

Leuke weetjes op een rij

Wist je dat…?

- In de woestijnen van Afrika en Azië leeft de Caracal (zie foto rechts), die ook wel Woestijnlynx wordt genoemd. Hoewel hij eruit ziet als een minilynx, is het officieel toch geen echte lynxsoort…
- De lynx maakt precies dezelfde geluiden als de huiskat, ze kunnen ook spinnen! Luister maar eens naar zijn geluid door deze link te volgen, http://www.geolution.nl/dieren/dierengeluiden_lynx.htm
- Grote lynxen kunnen prooien doden die vier keer zo zwaar zijn als zijzelf
- In Amerika is er een basketbalteam dat Minnesota Lynx heet
- De eerste draagbare spelcomputer heette Atari Lynx
- Door zijn lange bakkebaarden lijkt een lynx soms net op een oude wijze man
- De Rode Lynx komt steeds vaker in de buurt van mensen voor, soms loopt hij zomaar een achtertuin binnen, of een buitenwijk van een stad.
- De rode lynx dankt zijn Engelse naam "bobcat" aan het korte staartje (bob betekent onder andere gecoupeerde staart, alhoewel de staart niet gecoupeerd is, maar van nature kort)

Copyright © 29 juli 2018 SPOTS

Alle links

Deze links kun je gebruiken voor handige informatie:

- http://www.stichtingspots.nl/
- http://www.stichtingspots.nl/
- http://www.stichtingspots.nl/
- http://www.stichtingspots.nl/
- http://nl.wikipedia.org/wiki/Lynxen
- http://www.nationalgeographic.nl/junior/dieren-en-natuur/informatie/iberische-lynx

Deze links kun je gebruiken voor mooie plaatjes:

- http://www.arkive.org/bobcat/lynx-rufus/photos.html
- http://www.arkive.org/eurasian-lynx/lynx-lynx/photos.html
- http://www.arkive.org/iberian-lynx/lynx-pardinus/photos.html
- http://www.arkive.org/canada-lynx/lynx-canadensis/photos.html
- http://www.junglewalk.com/photos/lynx-pictures.htm

Dit zijn een paar mooie filmpjes:

- http://www.arkive.org/canada-lynx/lynx-canadensis/video-06a.html
- http://www.arkive.org/iberian-lynx/lynx-pardinus/video-17.html
- http://www.arkive.org/bobcat/lynx-rufus/video-12.html

Dit is een link waarop het geluid van een lynx te horen is:

- http://www.geolution.nl/dieren/dierengeluiden_lynx.htm

Copyright © 29 juli 2018 SPOTS

Gebruikte bronnen

Gebruikte bronnen voor de plaatjes:

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f1/Lynx_lynx-2.JPG
http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b5/Lynx_range.png
http://www.arkive.org/bobcat/lynx-rufus/photos.html
http://www.arkive.org/eurasian-lynx/lynx-lynx/photos.html
http://www.arkive.org/iberian-lynx/lynx-pardinus/photos.html
http://www.arkive.org/canada-lynx/lynx-canadensis/photos.html

Stichting SPOTS
L.P. van Mallandstraat 46
4754 AP Stampersgat
E: info@stichtingspots.nl
www.stichtingspots.nl
www.knuffelfarms.nl
Tel: 06-4094 7232
Rekeningnummer:
IBAN: NL90INGB0004611235
BIC: INGBNL2A

Copyright © 29 juli 2018 SPOTS